

Rapport om HR-utmaningar, inriktning Sociala Medier

#Negativa kommentarer om jobbet

Bakgrund

Hela 85 procent av Sveriges befolkning över 16 år har tillgång till Internet i hemmet. Sverige hamnar därmed i topp i en internationell jämförelse av internetanvändning. Från att Internet tidigare framförallt använts för att ta del av information har det på senare år blivit allt vanligare att användaren själv deltar aktivt. Detta beskrivs allmänt som sociala medier.

Genom de sociala medierna delar svenskarna med sig av sitt eget liv. Sociala medier har därmed blivit en del av användarens privata vardagsrum. På exempelvis Facebook eller andra öppna forum som bloggar och Twitter lättar folk på sitt samvete och ventilerar sina bekymmer. Mycket av det som publiceras på nätet berör därför deras egen arbetssituation. Det kan handla om att visa missnöje med organisationsförändringar, chefer och kollegor eller arbetsvillkor. Men även ofördelaktig information om arbetsgivaren delges utan vidare eftertanke.

För anställda i den privata sektorn gäller dessutom inte meddelarskyddet i samma utsträckning. Det innebär att många twittrar och bloggar om saker som kan vara skäl för uppsägning utan att de har kunskap om det. För att få perspektiv över omfattningen av sådana inlägg har Navigio Rekrytering & Ledarskap genomfört en undersökning av sociala medier.

Hur många svenskar kommenterar sitt jobb på Internet?

Undersökningen är beställd av Navigio Rekrytering & Ledarskap och genomförd av från Novus Opinion. Intervjuerna har genomförts under perioden augusti 2011 och omfattar sammanlagt 1013 personer. Frågorna som ställdes var: "Använder du sociala medier såsom Facebook, Twitter, bloggar m.m.?" De som svarat att de använder sociala medier och förvärvsarbetar fick även frågan "Skriver du där inlägg då du kommenterar din arbetsgivare, chef, arbetsplats och kollegor?" Resultatet visar att:

- 79 procent av befolkningen använder sociala medier såsom Facebook, Twitter och Bloggar
- Av de förvärvsarbetande kommenterar cirka var tredje person (31 procent) sin arbetsgivare, chef, arbetsplats eller kollegor i sina inlägg.
- Denna siffra är större bland de som arbetar i privat sektor jämfört med de som arbetar i offentlig sektor. 34 procent bland privatanställda skriver inlägg som rör arbetsplatsen jämfört med 26 procent för offentligt anställda.
- Bland 16-29-åringar använder 91 procent sociala medier och av de som förvärvsarbetar kommenterar mer än hälften (54 procent) sin arbetsgivare, chef, arbetsplats eller kollegor i sina inlägg

Vilka regler gäller på arbetsmarknaden?

Cirka 65 procent av den svenska befolkningen arbetar idag i den privata sektorn. Det är dock troligt, mot bakgrunden av rapportens resultat, att få känner till vilka regler som gäller när man kommenterar arbetsgivaren i sociala medier. Privatanställda får exempelvis efterforskas för sina kontakter med media. Och de är genom den lojalitetsplikt som anses föreligga i varje anställningsförhållande förhindrade att genom yttranden skada arbetsgivaren. Privatanställdas meddelarfrihet begränsas dessutom ofta genom avtal. Enligt fackförbundet SKTF så har den anställde i den privata sektorn "Rätt att internt kritisera företaget. Du har även rätt att påtala sådant som du tycker är fel. Huvudregeln är ändå att du ska framföra kritik till de ansvariga inom företaget eller till facket. Du har ingen självklar rätt att gå utanför företaget, till exempel till media med klagomål och synpunkter."

SKTF påtalar vidare att det i "Många branscher på den privata sidan finns lojalitetsklausuler med i anställningsavtalen. Det innebär att de anställda förbinder sig att vara lojala, det vill säga att inte yppa omständigheter av betydelse för arbetsgivaren och att inte öppet kritisera verksamheten eller arbetsgivaren."

För att exemplifiera inlägg som skulle kunna utgöra skäl för avtalsbrott eller uppsägning har Navigio Rekrytering & Ledarskap genomfört en kvalitativ undersökning som komplement till den kvantitativa. Navigio har valt att inte ange vilket företag som omnämns i inläggen eller vem som har skrivit dem för att skydda både arbetsgivare och arbetstagare.

Utvecklingen utomlands och i Sverige?

Enligt en amerikansk undersökning har ca 8 % av de större företagen avskedat anställda på grund av olämpliga inlägg på Facebook, LinkedIn och andra sociala medier. Kanske kan vi se början på en liknande utveckling i Sverige. I september kommer en dom från Arbetsdomstolen om en polis som har skrivit blogginlägg där han har talat illa om polisyret, kåren och jobbet. Polismannen blev avskedad och det ska nu avgöras om det han skrev var tillräckligt allvarligt för att utgöra grund för uppsägning.

I USA har medierna rapporterat om ett stort antal liknande fall. Bland annat blev en 22-årig kvinna som just fått jobb på Cisco uppsagd efter att hon publicerade ett twitter om att jobbet visserligen var bra betalt men att hon samtidigt hatade det.

Svenska exempel från Twitter:

”Har börjat inse hur mycket jag hatar mitt jobb. Off to nattskiftet! Sov gott folket!”

”På min arbetsplats handlade det om känslan av svek, snarare än bristande medvetande.”

”mellan fem och sju hatar jag mitt jobb”

”Att börja jobba på måndag känns inte lika jobbigt när jag i september ska byta arbetsplats :) fan va bra det kommer blir! :)”

”kaos! Min arbetsplats. börjar lipa.”

”Min arbetsplats. Trevligt ställe om man har semester.”

”Jag hatar min arbetsplats så mycket att jag har gråtit”

Svenska exempel från Bloggar:

”Mitt jobb suger, de är en plåga, en tortyr. Finns INGENTING som är de minsta roligt på jobbet, jag lider hela dagen när jag är där och vill bara där ifrån. Sedan kommer man hem kl 5 och måste lägga sig senast 10 för att orka gå upp klockan halv sex nästa morgon. INTE KUL ALLS!”

”Min chef är psykopat. Det säger min arbetskollega. Hon snackar i och för sig mycket skit, men på den här punkten är jag beredd att ta henne på orden (...) Sen lurar han folk på pengar. Är skyldig alla, både i stan och på företaget. O han lurar de anställda, lovar folk att de ska få anställning o utnyttjar dem, o sen kastar han dem åt skogen när det passar.”

”Min chef är DUM I HUVUDET. Snål som få är han också. Varje liten sak drar han av pengar för. En minuts extra rast förvandlas till tio minuter på lönespecen. En lönespec som ALLTID lyckas räkna ut alldeles för lite lön. Allt som är ABSURT och fullkomligt orättvist på arbetsplatsen besvaras med ett drygt "livet är hårt".”

”Jag vill sluta jobba...min chef är fruktansvärd. Hon är en sån där som är skittrevlig i butiken men sen när man är i köket bara hon tjarar på mig. Hon har alltid vatt lite jobbig, inget sådär som jag brytt mig om men i torsdags gick hon för långt.

”Förra veckan skulle jag hämta en grej på lagret till henne. jag började gå och då hör jag hon komma efter, OCH DÅ PUTTAR HON PÅ MIG?! också säger hon "Tempo tempo tempo, gå inte och slöa, här ska man vara på hugget, det gillar kunderna". Jaha? jag tänker inte springa som en galning för att hämta packeterade jordgubbar? (...) Jag blev faktiskt skitledsen och förbannad och jag började till och med gråta. Jag ville bara egentligen slå till Monica!!!!!! (...) JÄVLA SUUURKÄRRING!!!!!!!!!!!!!!”

”Jag spyr, jag spyr, JAG SPYR på mitt jobb. Vilken jävla skitdag. Nu ska jag lägga mig i badet. Ledig imorgon, wieehooo. Jag hade nog dödat kocken annars så det var nog lika bra. NEÄ FY FAN, vilket damp. Gaaaaaaah.”

”Det är ett jäkla skitjobb man har, verkligen, bokstavigt talat. Sliter och släpar för att göra det bästa man kan men ändå är det inte gott nog...”

”Idag har det väl blivit officiellt, jag är inte förlängd på mitt jobb något mer. Å ena sidan så kunde jag inte vara mer lättad. (...) Kundrelation är nog den sämsta arbetsplatsen man kan tänka sig. Underbara kollegor men ledningen och allt annat kan ju bara dra åt helvete. Å andra sidan så förlorar jag min inkomst.”

”Den ena gruppchefen (inte min, för hon är snäll) bad mig stänga dörren när jag kom in för att fråga en sak idag. Konstigt tänkte jag, vi ska ju inte prata hemlisar. Men det skulle vi. Hon började med att säga "Det här mailet där du tjallade på mig - om det nu var på skämt eller inte - det är inte ok. Man tjallar inte på sina kolleger. Man håller sin egen skit.”

”Det kan ju kanske bero på att ledningen på mitt jobb har lite kommunikationssvårigheter, och de måste alltid skylla på personalen. Det är alltid vi som har gjort fel, på nåt sätt. Vi grisar, vi är tjuvar, vi är giriga och vi är avundsjuka på "dem där uppe" på grund av att de har pengar och inte vi. Vi gör allt för att förstöra och, eh, vi vill vara som dem...”

Sammanfattning:

- 4 av 5 svenskar använder sig av sociala medier och var tredje person som gör det har kommenterat sin chef, kollegor eller arbetsplats i sina inlägg
- Undersökningens resultat antyder att många inte känner till att negativa inlägg om sin arbetsplats eller chef de facto är skäl för uppsägning eller är att betrakta som avtalsbrott.
- De exempel som har identifierats kommer framförallt från yngre personer som har en annan syn på vad som är acceptabelt att uttrycka om sin arbetsplats och sina chefer på nätet.
- Beteendemönstret visar på vikten för en arbetsgivare att fånga upp intern frustration och verka för ett klimat med en öppen dialog så att missnöjet tidigt kan omhändertas. Oavsett hur väl arbetsgivaren lyckas med detta bör dock anställda tänka sig för innan de offentligt uttrycker sin kritik om företaget och målsättningen bör därför alltid vara att lösa det inom företaget.
- I USA har, enligt genomförda studier, ca 8 % av de större företagen avskedat anställda på grund av olämpliga inlägg i sociala medier. I september avgörs även det första fallet i svenska Arbetsdomstolen där en polis avskedats för att ha skrivit negativa inlägg om polisyrket i en blogg.